

התכנית לניהול וישוב סכסוכים
برنامج إدارة وتسوية النزاعات
The Conflict Management
and Resolution Program

קונפליקט בין קבוצות ודרכי פיוס

ד"ר שושנה שטיינברג

קורס מ.א. סמסטר ב' 2018-2019 יום ג', 15:45-15:14

198-2-0078

הקורס – תיאור ומטרות

מטרת הקורס לרכוש הבנה והכרות עם גישות מרכזיות בפסיכולוגיה חברתית בהן הושם דגש על תפיסת אנשים וקבוצות, זהות חברתית, יחסים קונפליקטואלים בין יחידים ובין קבוצות, דרכי פיוס ופתרון קונפליקטים. הסטודנטים יכירו תיאוריות ומודלים מרכזיים העוסקים במשתנים ובתהליכים העומדים בבסיס היווצרות קונפליקטים: הבניית זהות חברתית, תהליכי הזדהות עם קבוצות, השלכות של הזדהות, נרטיבים, ייצוגים חברתיים, סטריאוטיפים ודעות קדומות והשלכות מגע בין קבוצות. כמו כן, נעסוק בהיבטים תיאורטיים ופרקטיים של יישוב סכסוכים ופיוס ברמה בין אישית, בין קבוצות, ובין עמים, הקשיים והמחסומים. ייבחנו מושגים כמו צדק, שליחה, הכרה הדדית, דיאלוג, הבנה, אמת היסטורית ונרטיבית.

אופן ההוראה: השעורים יתבססו על השתתפות פעילה של הסטודנטים ודיונים במליאה ובקבוצות קטנות בעקבות חומר קריאה, בעקבות הרצאות, צפייה בסרטים, מפגשים עם מרצים אורחים, תוך קישור החומר התיאורטי למציאות החברתית-תרבותית בישראל.

מטלות הקורס:

- קריאה שוטפת של החומר והשתתפות פעילה של הסטודנטים/ות.
- נוכחות חובה ב 80% מהשיעורים.
- הגשת שני תרגילים קצרים.
- עבודה מסכמת בסוף הקורס.

הערכת הסטודנטים:

1. קריאה והשתתפות פעילה : 20%
  2. שני תרגילים : 20%
  3. עבודה מסכמת : 60%
- ציון עובר בקורס הוא 70

תכנית הקורס:

* שימו לב - ייתכנו שינויים בסדר השעורים בשל סיורים משותפים של התכנית, ואילוצים אחרים.

נושאים:

שבוע 1: קונפליקטים - הגדרות, פונקציות, הפרספקטיבה של פסיכולוגיה חברתית.

קריאת חובה:

Deutsch, M. (1994). Constructive conflict resolution. *Journal of Social Issues, Vol. 50 (1)*, 13-32.

קריאת רשות:

Deutsch, M. (2011). Interdependence and psychological orientation. In Coleman, P.T. (Ed). *Conflict, Interdependence and Justice*. New York: Springer, 247-271.

שבוע 2: תיאוריית הזהות החברתית

קריאת חובה:

Tajfel, H., & Turner, J. (1986). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.). *The social psychology of intergroup relations*, 7-24, Monterey, CA: Brooks/Cole.

קריאת רשות:

Tajfel, H. (1981). *Human Groups and Social Categories*. Cambridge: Cambridge University Press.

שבוע 3: תהליכי הבניית זהות חברתית. הקשר בין הזהות החברתית ויחסים בין קבוצות

צפייה בסרט ודיון.

קריאת חובה:

Brewer, M. B. (2011). Identity and Conflict. In D. Bar-Tal (Ed.). *Intergroup Conflicts and Their Resolution: Social Psychological Perspective*, 125-143. New York: Psychology Press.

Opatow, S. (1990). Moral Exclusion and injustice: An introduction. *Journal of Social Issues*, 46(1), 1-20.

קריאת רשות:

Deutsch, M. (1990). Psychological Roots of Moral Exclusion. *Journal of Social Issues*, 46(1), 21-25.

Chaitin, J. (2008). Identity and Conflict. *Oxford International Encyclopedia of Peace*. Edited by Nigel Young.

שבוע 4: ייצוגים חברתיים וקונפליקט

קריאת חובה

לוי-רוזלים, מ' (2007). עולים מאתיופיה והחברה הקולטת: הבדלים בייצוגים חברתיים. 153-181. בתוך: אמדע אור וסמדר בן-אשר. **המוכר והזר - ייצוגים חברתיים בקבוצות בישראל**. שדה בוקר מכון בן-גוריון: הוצאת אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

"חלום בדמי כבוד" מאת גרמאו מנגיסטו

זכה במקום ראשון בתחרות הסיפור הקצר של עיתון "הארץ" – תש"ע, 2010

<http://www.haaretz.co.il/literature/1.1195259#.Un9GLtwfzfU.email>

קריאת רשות:

Moscovici, S. (1988). Notes toward a description of Social Representations. *European Journal of Social Psychology*, 18, 211-250.

מאנע, ע', אור, א' ומאנע, י' (2007). ייצוגים חברתיים, תיאוריות הזהות החברתית וההתאמה התרבותית, מודל אינטגרטיבי של הבנייה תרבותית של זהויות מתבגרים עולים. **מגמות** מה (1), 24-52.

Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46 (1), 5-68.

שבוע 5: קולות של קבוצות מוחלשות, מודרות ומושתקות.

קריאת חובה:

קרומר- נבו, מ' (2006). **נשים בעוני: סיפורי חיים - מגדר, כאב, התנגדות**. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.

קריאת רשות

קרומר-נבו, מ' (2015). עבודה סוציאלית מודעת עוני: פרדיגמה חדשה לפרקטיקה עם משפחות בעוני. **עבודה ורווחה**, לה, 3. 301-321.

Foucault, M. (1982). The Subject and Power. *Critical Inquiry*, Vol. 8 (4), 777-795.

קמה, ע' ופירסט, ע' (2015). **על ההדרה: ייצוגים תקשורתיים של "אחרים"**. תל-אביב: רסלינג.

שבוע 6: הרצאת אורח

שבוע 7: פיוס. מושגי מפתח בשיח על פיוס: צדק, פשרה, סליחה, הכרה, הבנה, אמון, אמת היסטורית, אמת נרטיבית, דיאלוג צפייה בסרט ודיון.

שבוע 8: הבנת האחר

קריאת חובה

Gurevitch, Z.D. 1989. The power of not understanding: The meeting of conflicting identities. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 25 (2), 161-173.

קריאת רשות

Levinas, E. (1969). *Totality and Infinity*. (Trans.) A. Lingis. Pittsburg: Duquesne University Press.

Bennett, M. J. (2014). The Developmental Model of Intercultural Sensitivity

<http://www.idrinstitute.org/page.asp?menu1=15>

שבוע 9: דיאלוג

Buber, M. (1965). *Between Man and Man*. (R. G. Smith, (Trans.). New York: Macmillan. (Original work published in 1947).

Maiese, M. (2003). Dialogue <http://www.beyondintractability.org/essay/dialogue/>

שבוע 10-11 : הסכסוך הישראלי-פלסטיני - תפיסות העצמי והאחר במצב של קונפליקט. נרטיב היסטורי, זהות לאומית, עבר-הווה-עתיד.

הגישה הדו-נרטיבית, פרויקט ישראלי-פלסטיני משותף של כתיבת ספר לימוד היסטוריה "ללמוד את הנרטיב ההיסטורי של האחר".

קריאת חובה :

Steinberg, S. & Bar-On, D. (2009). The other side of the story: Israeli and Palestinian teachers write a history textbook together. Symposium on education and violent political conflict. *Harvard Educational Review*, 79 (1), 104-112.

בר-און, ד' ועדואן, ס' (2009). **ללמוד את הנרטיב ההיסטורי של האחר**. (פרקים נבחרים). בית ג'אלה : מכון לחקר השלום במזרח התיכון.

קריאת רשות :

שטיינברג, ש' (2011). שיתוף פעולה על אף המחסומים. בתוך : טל ליטבק-הירש וג'וליה צ'ייטין (עורכות). **דרכים מצטלבות - דרכי התבוננות פסיכולוגית-חברתית על החברה הישראלית בעקבות דן בר-און**. באר-שבע : הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

Naveh, E. (2018). Israel's past at 70: The twofold attack on the Zionist historical narrative. *Israel Studies*, 23 (3), 76-83.

שיעור 12 : שליחה ופיוס

קריאת חובה

Auerbach, Y. (2009). The Reconciliation Pyramid a narrative-based framework for analyzing identity conflicts. *Political Psychology*, 30 (2), 291-318.

קריאת רשות

Derrida, J. 2001. On forgiveness. In J. Derrida. *On cosmopolitanism and forgiveness*. New York: Routledge.

Auerbach, Y. (2005). Conflict resolution, forgiveness and reconciliation in material and identity conflicts. *Humboldt Journal of Social Relations*, 29, 2, 41-80.

Ashy, M., Lewin, M., Smith, L., Youssef, R., Desivilya, H., Al-Obaidi, A. K., Tayeh, R., Yassour-Boroschowitz., Mohammed, H., Smith, K., Jeffrey, L., Tastle, W., Turan,

F. and Yalcinkaya, A. (2013). Perspectives on apology and reconciliation in the Middle East. *International Handbook of Peace and Reconciliation*, 343-356. New York: Springer.

בר-און, ד' (2005). צדק פורמלי וצדק בין-אישי: בחינה מחדש של מושג הפיוס. **משפט וממשל: ישראל, המשפט והשטחים**, כרך ח' (2), 623-642.

Brown-Lewensohn, O. & Kitain, B. (2015). *The "Parent Circle" Peace Education Program: Does it make any change*. New York: Springer. Published on line 11 March.

Steinberg, S. & Bar-On, D. (2002). An analysis of the group process in encounters between Jews and Palestinians using a Typology for Discourse Classification. *International Journal of Intercultural Relations*, 26 (2), 199-214.

Cohen-Chen, S. (2015). Hope(lessness) and collective in(action) in intractable intergroup conflict. In Halperin, E. & Sharvit, K.(Eds.). *The Social Psychology of intractable intergroup conflicts*, 89-101. Springer: International Publishing Switzerland.

שבוע 13: סיכום הקורס

הנחיות לעבודה מסכמת:

הגשת חיבור בן 2500 מילים בנושא סכסוך בין שתי קבוצות, וניתוח מערכת היחסים בין הצדדים בעזרת תיאוריות ומושגים שנלמדו בקורס. את נושא העבודה יש להגיש לאשור המרצה. העבודה תכלול: הצגת קונפליקט, הסביבה חברתית שבה הוא מתרחש, הצגת הצדדים המעורבים בו, היקף הקונפליקט, הביטויים וההשלכות שלו, כיצד הוא נפתר (אם נפתר), או הצעת דרכים לפתרון, תוך התבססות על מאמרי החובה והרשות מתוך סילבוס הקורס ועל חומרים רלוונטיים נוספים על פיוס, קשיים ומחסומים, דיאלוג, הבנה, הכרה וסליחה. צורת ההגשה: רווח של שורה וחצי, פונט David, גודל 12. ספירת המילים אינה כוללת רשימת המקורות. ציטוט על פי כללי

APA

התכנית לניהול וישוב סכסוכים
برنامج إدارة وتسوية النزاعات
The Conflict Management
and Resolution Program